

Letnična lista: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . . . 5—
 Četrt leta 2.50
 Mesečno . . . . . 1—
Dunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . . . 15—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inschrift auf dem
 se računa po 12 v. in
 od 6 redne pečetice; pri
 večkratnih oznakah volit
 — popust.
 „Straža“ izhaja v pos-
 lednjak in petek popoldne.
 Rekopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Splošne priprave na vseh frontah.

Amerika zahteva od Avstrije pojasnil o poostrenem podmorskem boju. — P-čolni potapljači naprej. — Nemški državni tajniki napovedujejo nadaljevanje brezobzirnega boja P-čolnov, — Nemčija upa na popolni uspeh. — Amerika pripravlja splošni vojaški zakon. — Nadvojvoda Maksimilijan naznanil sultanu nastop vlade cesarja Karla.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 22. februarja.

Vzhodno bojišče.

Delovanje naših lovskih poveljstev in napadalnih oddelkov je bilo včeraj zelo živahno posebno v odseku med Dornovatro in Dnjestrom. Naši oddelki so rešili svojo nalogo s uspehom in so z lastnimi malimi izgubami privedli številne vjetnike s seboj.

Italijansko bojišče.

Nobene spremembe.

Albansko bojišče.

Ob Bojuzi živahnije prasko. Severnozahodno od kraja Tepeleni smo razgnali sovražne trope.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 22. februarja.

Francosko bojišče.

Južnovzhodno od Armentieres je po močni artilerijski pripravi vdrla več angleških stotnij v našo postojanko. Krepek protisunek jih je takoj vrgel vun. Pri očiščenju jarkov je bilo naštetih 200 mrtvih Angležev, vjetih 39 mož. Sovražni poizvedovalni sunki južnozahodno od Varnetona, južno od kanala La Bassee ter med Ancro in Sommo so se izjalovili.

Vzhodno bojišče.

Armada princa Leopolda bavarskega: Južnozahodno od Rige in na južnem bregu jezera Naroš so se izjalovila podvzvetja ruskih oddelkov, močnih do stotnije. Pri Lobusy in ob Ščari ter na več mestih med Dnjestrom in gozdnatimi Karpati so izvršile naše napadalne čete nekaj uspešnih nenadnih napadov.

Na fronti generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa in pri armadni skupini generala feldmarsala pl. Mackensena je bilo vsled snežnega meteža vojno delovanje le malenkostno.

Macedonsko bojišče.

Vzhodno od Vardarja so se Angleži skušali vgnezditi pred našo postojanko. V boju z ročnimi granatami so bili pregnani.

Clam-Martinić o sklicanju državnega zbora.

Ministrski predsednik se je napram nekaterim poslancem o sklicanju avstrijskega parlamenta tako le izrazil: Vlada sedaj še ne more določiti časa za sklicanje državnega zbora; pred očmi pa ji je, da preneha sesijska doba. Vlada misli na to, da bo državnemu zboru, ko se bo sklical, dala čas, ki je potreben za nujna dela.

Grof Tisa o miru.

V ogrskem državnem zboru je dne 21. februarja poslanec Hollo, pristaš Karolyjeve skupine,

vprašal vlado, ali bi ista bila pripravljena, delovati nato, da bi drž. zbor izvolil posebni ods. k, ki bi z vlado zaupno razpravljal o mirovni pogodbi. Hollo je svoj predlog utemeljeval v poldrugournem govoru. Tisza je nato sledeče odgovoril:

Mi nismo tisti, ki bi se borili za uničenje in razkovanje sovražnikov. Naši sovražniki se že kar vnaprej trgajo za krvave cunje našega življenja. Mi vodimo vojsko, ker jo moramo za rešitev svojega napadenega življenja. Mi jo bomo vodili proti vsakemu in pod vsakimi pogoji, pa tudi ne minuto dalje, kakor je to potrebno za rešitev našega življenja, za naše varstvo in naše življenjske interese. V tem soglašajo vsi naši zavezniki. Nihče od nas si ne predstavlja druge slike, nego varstvo našega življenja in ustvaritev stalnega miru. Tak mir naj ne bo ponizanje kakšne vojskujoče se stranke, niti oškodovanje njenih življenjskih interesov. V tem je zajamčena varnost stalnega miru. Če pa bi se končala vojska s takšnim mirom kakoršnega si predstavljajo naši sovražniki, takšnega miru ne bi mogle nobene pogodbene določbe napraviti stalnega.

Tiszov odgovor je bil z vsemi proti osmim glasovom Karolyjeve skupine vzet na znanje.

Velik plen dveh P-čolnov.

Dva vrnivša se P-čolna sta potopila 24 parnikov, 13 jadrnic in 9 ribiskih ladij. Potopljene ladje so vozile premog, železno rudo, živež in seno. 1 parnik je vozil za Italijo 400 ton sladkorja in več tisoč ton drugega blaga.

Amerika se pripravlja.

Iz Vašingtona se poroča: Po pogovoru z Wilsonom je naznanil vojni tajnik Baker, da bo predložil kongresu še v tem tednu splošni vojaški zakon, katerega je izdelal generalni štab. Kakor se čuje, je predsednik Wilson za splošno vojaško izobrazbo, ako jo bo mogoče praktično izvesti.

O nemških zahtevah.

Nemškomeščanske stranke so objavile svoj velikonočni program v četrti, popravljeni obliki. Vsaka oblika je sicer nekoliko omiljena, toda vsaka dokazuje še dovolj jasno, da nemške stranke niso na višku časa. Pozabite se marsikaj, novega se niso naučile nič in tako nudijo v svojih izjavah, ki bi naj bile podlaga za preureditev Avstrije, le klaverno sliko. Vsak državnik, ki bi naj s pomočjo teh strank v adal in preurejal državo, bi povodom vsakokratne razglasitve njih programov obupno zaklical: Bog me varuj teh prijateljev! Za to tudi nobeden ministrski predsednik ne upa prav s parlamentom začeti, ker ve, da stranke, ki so velike po svojem številu, niso bogate na idejah in na širokem državnem obzorju.

Pravimo, da je vsaka naslednja objava nemškomeščanskega programa bolj omiljena, bolj ponižna. Poglejmo si zadnjo objavo, ki so jo stisnili v deset točk. (Glej zadnjo ponedeljkovo „Stražo“!) Prej so vedno zahtevali najtesnejše zveze z Nemčijo sedaj se g asi, da je treba „vstrajati pri zvezi z Nemčijo.“ Le „korakoma“ se naj izvede „notranja (?) tesnejša gospodarska združitev med Avstro-Ogrsko in Nemčijo“ in samo „če bo gospodarski razvoj dopuščal, se naj korakoma izvede carinska in trgovinska zveza z Nemčijo.“ To je torej še samo želja. Zraven so previdno postavljeni „če“ in „ako.“ Mi pa rečemo: Politične in gospodarske zveze sklepa naš cesar sam in sicer ne na večno, ampak na gotovo dobo let. Mi avstrijski Slovani zaupamo svojemu cesarju brezpogojno, naše stranke niso tako drzne, da bi hotele cesarju kaj predpisovati, ker so prepričane, da bo sklepal le take zveze in samo tako dolgo, ki so in kakor dolgo so Avstriji koristne. Mi smo z Nemčijo sedaj politično in vojaško zvezani, mi to zvezo pošteno držimo in izpolnjujemo, toda niti prejšnji niti sedanji cesar še ni smatral za potrebno, da bi se sklepale tesnejše ali „večno“ veljavne zveze. Kar pa se tiče trgovinskih in carinskih zvez in pogodb, je to po ustavi stvar legislative, kjer imajo vse stranke svoj glas in ki ga bodo oddale gotove samo v tem smislu, da koristijo gospodarskim in v posledicah tudi političnim interesom avstrijske države. — Nemške stranke gledajo sedaj samo na sever, seveda zgolj iz narodnostnopolitičnih ozirov, a nam je treba gledati iz gospodarskih in državnopolitičnih razlogov tudi na Balkan.

„Nemcem v Avstriji se naj zagotovi isto stališče, ki je potrebno z ozirom na državne interese.“ Tako se glasi nadaljna točka. Popolnoma soglašamo. Avstrijski Slovani so v tej vojski sijajno prestali preskušnjo glede svoje državljanske zvestobe. Upi naših sovražnikov na panslavistične, panrusovske in pansrbske privlačne sile so se popolnoma izjalovili, mi avstrijski Slovani stojimo in pademo z Avstrijo, mi živimo in trpimo z njo, ker Avstrija ni nič drugega, nego mi sami v zvezi z nekaterimi drugimi neslovanskimi narodi. Kdor torej Avstrijo napada, nas napada. Svetovna vojska je pokazala, da tako mislimo in delamo, za to je tudi doprinesla dokaz, da smo v eminentnem smislu državni narodi. Nemci še niso imeli

dosedaj priložnosti, da bi prestali tako preizkušnjo, za to se jim naj zagotovi stališče, ki je potrebno z ozirom na državne, to je: avstrijske interese.

Nemške manjšine v izvenčeških deželah se morajo postaviti pod primerno postavno zaščito. Soglašamo, če se tudi vsem drugim narodnim manjšinam primerno zjamajo njih narodnostne pravice.

Zahteva po nemškem „državnem“ jeziku se ponavlja, toda sedaj čitamo že pristavek: „pri tem se naj v jezičnovomešanih deželah ozira na jezikovne zahteve drugojezičnih narodov v uradu in šoli.“ S tem nemške stranke že same priznavajo, da se nemški „državni“ jezik tudi po njih naziranju ne da dosledno do zadnje pičice in do zadnjega kotička izvesti. Morda nam prinese prihodnja izjava nemškomeščanskega programa zopet nekoliko več spoznanja.

Tudi v drugih točkah, n. pr. glede odcepitve Galicije, se pozna, da dajejo nemškomeščanske stranke svoje zahteve že ceneje, kakor pred letom in dnevom. Kolikokrat smo prej rekli, ko so nemškoradikalni valovi pljuskali posebno visoko: Ne vreči puške v koruzo, glavo po koncu! Z vsakim dnevom dobimo nov dokaz, da smo imeli prav.

V obče pa je treba reči glede nemških programov: Avstrija je tudi naša in ne samo nemška! Mi hočemo v Avstriji živeti, za to bomo tudi mi govorili o njuni preureditvi in ne samo en narod, ker si življenja v Avstriji pod nobenim pogojem in od nikogar ne damo ogreniti. Sedaj je vojska in naši ljudje so se taj v strelskih jarkih, a ko bo prišel mir, bodo tudi tam, kjer se bodo uživali sadovi s krvjo in velikim trpljenjem privojskovanega miru.

Vojaška granica.

Da Slovenci spoznajo, kako se v nemški javnosti misli o nameravani vojaški meji, priobčujemo članek, ki ga je objavil ravnatelj Otokar Schubert v nemškem listu „Deutsches Agrarblatt“, ki izhaja v Pragi. Schubert, ki je član deželnega kulturnega sveta na Češkem, piše:

Vprašanje o ustanovitvi vojaških domov sedaj zanima mnoge duhove. Razne korporacije so k temu vprašanju že zavzele svoje stališče.

Vprašanje vojaških domov se pri nas ne bo moglo tako velikopotezno izvesti, kakor se želi — manjše pridobitve v tem oziru ne pridejo v poštev — ker zemlja in posestva sploh niso ali pa le za visoke cene na razpolago. Zato je priporočljivo, da se v tem oziru odločnejše nastopa ter se misel o kolonizaciji zasnuje na širnejšem in splošnejšem temelju. Pri tem se mora v prvi vrsti domovinski ozir pomakniti v ospredje. In tukaj je samo eno sredstvo — ki bi se z državnega stališča moralo posebno upoštevati, in ki edino zjamčuje popoln uspeh — in to je po načrtu izvedena ustanovitev vojaških granic.

Ustanovitev takih granic bi se naj izvršila posebno v rodovitnem Primorju (zahodno od Gorice, kjer sedaj žal stojijo sovražniki), na južnem Tirolskem, v Bosni in Hercegovini.

V zahodnem Primorju so se v mirnem času manjša veleposestva lahko kupila. Obdelovanje in oskrba teh pokrajin je trpela vsled pomanjkanja delavcev in vsled kolonizatskega sestava, ki se je preživel. (Koloni so

na Goriškem neke vrste zemljiški najemniki.) Mestoma se je razvilo nezdravo podzakupništvo. Nasledek teh razmer je bilo izseljanje. V bližnjem Vidmu je bilo v vsaki večji ulici videti plapolajoče zvezdaste zastave ameriških izseljeniških p'arn. Tukaj, kot tudi v južnih Tirolah in še v večji meri v Bosni in Hercegovini bodo zaatni deli zemlje še zaradi tega prosti, ker se je prejšnje in zadovoljno prebivalstvo odselilo. Samo pri Višegradu v Bosni merijo zapuščena ozemlja baje na tisoče oralov.

Zato bi že danes bil čas, lotiti se vprašanja o ustanovitvi enotnih vojaških granic. V to svrhu bi se naj zbirali podatki o prosti ali razpoložljivi kolonizacijski zemlji na jugu ter o onih avstrijskih pokrajinah kjer so kolonisti v izobilju na razpolago. Ne bi tudi bilo težko, iz znanih južno emških vedno potovanjaljubnih naseljeniških središč na Virtemberškem, v Hesnu, v Hessen-Nasavi i. t. d. dobiti človeški material za naseljevanje. Nobenega vzroka ni, da bi se dvomilo o gladki izvršitvi te stvari. Kar se je za časa Marije Terezije v kolonizatoričnem oziru uspešno izvršilo v Galiciji, in Ogrskem itd., se mora dandanašnji, ko so promtne možnosti skoraj neomejene, tem lažje izvršiti. Kot zgled modernega naseljevanja nam lahko služijo kmetske naselbine v pruskih vzhodnih pokrajinah in deloma tudi v Bosni (posebno nemške naselbine pri Banjaluki). Kolonizacija pa bi bila nepopolna in pogrešena, ako se obenem ne bi tudi skrbelo za naseljevanje rokodelcev. Lepe zglede imamo v tem oziru iz časa cesarja Jožefa na Češkem in posebno v zahodnem delu dežele.

Da se izognemo napačnemu razlaganju, bodi omenjeno, da se samoobsebi umevno pri ustanovitvi novih vojaških granic ne sme misliti na zastarele oblike naših starih bannatskih in hrvatskih obmejnih organizacij. Te stare naprave s svojimi hišnimi zadrugami, s svojimi omejenimi skromnimi posestvi itd., seveda ne sodijo v sedanji čas. Tirolska brambna organizacija je modernejša in bolj prikladna nemškemu okusu.

Ustanovitev vojaških granic, ki bi bila velikopotezna rešitev vprašanja vojaških domov, je vredna, da se toplo pozdravi tudi s socialnopolitičnega stališča. Danes ne gre več, da bi se gotova gesla, ki se prijemajo vedno večjih krogov med ljudstvom, prezirala ali omalovaževala. Vračajoči se vojaki, ki so se hrabro bojevali, dosti krat brez premisleka izjavljajo: „Ne vemo pravzaprav, zakaj se borimo. Mi nimamo ne hiše, ne posestva, mi ostanemo slej o prej delavci in se bojujemo pravzaprav edino le za vladajoče in premožne stanove.“ V tem je žal zrnice resnice, in sicer večje, kot ga mi priznavamo. Od priprostega industrijskega delavca, katerega usoda brez požitka meče semtertja med industrijskimi središči na Saškem, Vestfalskem in Češkem, ne moremo zahtevati, da bi imel domovinsko idejo v tisti čistosti in velikosti, kakor jo umeva brezposestni omikanec. Tukaj se naj eutešljivi glad po zemlji, ki prešinja naš narod, v to izrabi, da se pomaga ustvariti vrsta ljudstva, ki bo ostala stalno zvesta svoji domovini. Če pridejo ti delavci, ki so do sedaj blodili za socialističnimi idejami, v dobre roke, bodo postali skrbljivo ljudstvo. Taki so n. pr. oni ljudje, ki so ob izbruhu vojske (v mislih imam svoje vrle Šumavce iz Češkega) kot legijonarji se borili na francoski strani, s čudovitim junaštvom se pretokli k Nemcem, od tam prišli v Avst-

rijo in so se tukaj dali na razpolago svoji stari domovini. Na zunanje izvrženci, obsojenici, na znotraj zvesti!

Nasprotniki velikopoteznega naseljevanja se bojijo, da se bo s t m, ako se od nas odseli mnogo ljudi, prizadela našemu domačemu kmetijstvu težka rana. Pisce teh vrst, ki je med izvoljenimi zastopniki domačega poljedelstva in mu je blagor ljudstva pri srcu, se v tem oziru ničesar ne boji. Ljudje, ki se bodo odselili, za domače poljedelstvo niti ne pridejo v poštev. To so ljudje brez posestva, ki so k večjemu zmožni, da spravijo v naše kraje socialistična gesla. To so odvišni ljudje, ki kot delavci odpotujejo na Saško, na Dunaj, v notranjo Bavarsko, na Predarlško ali celo v Ameriko. Nasprotno je to agrarni varnostni ventil, da se naše domače kmetijstvo reši te ljudske plasti.

Za naseljevanje na vojaških granicah pa bomo imeli še tudi drugo dobro človeško gradivo na razpolago. Mnogi učenjaki so že obiskali vjetniška taborišča in so natančno premisli lobanje posameznih vjetnikov in so pri tem dosegli dragocene raziskovalne uspehe. Istotako važno in časuprimerno bi bilo, da bi se v vjetniških taboriščih poizvedlo, koliko porabnega nemško-ruskega naseljniškega materijala se tam nahaja. Ta naseljniški materijal bi za nas bil tembolj poraben, ker je znano, da se na Ruskem postavnim potom nemškemu kmetom vedno bolj odvzema posest. Nemčija je v tem oziru že napravila velik korak, ko je kot mi je pravil nek nemški naseljniški strokovnjak, nemške naseljence v Voliniji kar enostavno naselila v Nemčijo. Ravnotako bi menda nemški naseljenci v Galiciji, katerih domovja so razrušena, radi sledili klicu o novem vojaškem naseljanju.

Ustanovitev vojaških granic, ki bi bila obenem tudi najbolj velikopotezna rešitev vprašanja vojaških domov, končno vsebuje tudi tako globok domovinski interes da je treba tudi s tega stališča siliti na ugodno rešitev tega vprašanja. Vsi, ki čutijo „črno-rumeno“, bodo radi tega že od začetka pospeševali uresničenje te ideje.“

Cesarjev brat pri turškem sultanu.

Dne 19. februarja ob 3. uri popoldne je sprejel turški sultan posebno odposlanstvo našega cesarja, ki mu je naznanilo, da je zasedel prestol Habsburžanov cesar Karel I. Na čelu tega odposlanstva je bil nadvojvoda Maksimilijan. Sprejem cesarjevega brata pri turškem sultanu je bil izredno slovesen in prisrčen.

Za vojake.

Za nakup knjig in časnikov za vojake so poslali: »Neimenovana« iz Gaberja pri Celju 12 K, Ivan Slana iz Blaguša pri Sv. Jurju na Ščavnici 8 K (nabral v družbi, ko se je delalo olje), profesor Jos. Zidanšek v Mariboru 20 K, Jakob Mlakar, posestnik v Okiču pri Leskovcu, 2 K, O. Škamlec, župnik v Leskovcu, 18 K. Potreba je velika. Dunajski »vojaški dom« prosi za 200 izvodov »Slov. Gospodarja« zastonj ali po znižani ceni, celovski »vojaški dom« za več izvodov »Slov. Gospodarja« zastonj. Nekaj se jim je ugodilo. Denarne prispevke pošiljajte na spodnji naslov! Prebrane knjige, časopise in časnike pa na naslov: »Zentralstelle für Soldatenlektür«, Dunaj IX. C. nisisugasse 16. ali pa na naslov: »Militärseel-orge Lir 26. Vojna pošta št. 385.« Pri obeh naslovih s pripombo: »Kot milodari za vojake poštnine prosto.«

Dr. M. Slavič v Mariboru.

Spor z Ameriko.

V sporu z Ameriko ni beležiti posebnih sprememb. Stališče Amerike do Avstrije je še v razvoju ter se ni prislo do določenega štadija. Wilson je Avstriji poslal noto, kjer zahteva pojasnila o stališču, ki ga zavzema naša vlada v poostrenem boju P.čolnov. Avstrija še Ameriki do danes ni odgovorila. Medtem pa P.čolni potaplajo dan za dnevom večje število sovražnih in nevtralnih ladij. Iz izjav treh nemških državnih tajnikov v glavnem odseku nemškega državnega zbora se da sklepati, da se podmorski boj ne bo omilil in da Nemčija z njim upa doseči popolni uspeh. — V Ameriki pripravljajo sploši vojaški zakon.

Avstrija in Amerika.

Wilsonova nota.

Wilson je po dunajskem poslaniku izročil dne 19. februarja v avstrijskem zunanjem ministrstvu noto, ki je, kakor naglašava večina listov, formalna predigra za definitivno ukinjenje diplomatskih zvez med Avstrijo in Ameriko. Nota zahteva pojasnila glede potopitve ladij v Sredozemskem morju, na katerih so se nahajali ameriški državljani. Severoameriška vlada trdi, da so avstrijski P.čolni potopili nekatere ladje, n. pr. »Secondo« in »Welch Prince«, ne da bi jih prej svarili. Vlada Zedinjenih držav zahteva od avstro-ogrske vlade jasno izjavo, kako stališče zavzema naša vlada glede na poostreni podmorski boj in ali je spremenila, oziroma preklicala svoje izjave, ki jih je prej dala v zadevi potopljenih ladij »Ancona« in »Persia«.

Naša vlada, bo, kakor se poroča, na stvarno vsebino te note odgovorila.

Zveze se ne bodo ukinile?

»Assoziated Press« poroča iz Vašingtona: Uradniki državnega urada so izjavili, da še vedno upajo, da se da zabraniti prelom z Avstrijo, četudi novejša znamenja kažejo, da so se razmere poostrele.

Nemške uradne izjave o podmorskem boju.

V glavnem odseku nemškega državnega zbora so državni tajnik zunanjega ministrstva, Zimmermann, državni tajnik mornariškega ministrstva pl. Capelle in državni tajnik ministrstva notranjih zadev pl. Helfferich podali izjave o poostrenem podmorskem boju.

Zimmermann je zaupno poročal o političnem položaju po 21. januarju. Razpravljal je o postopanju raznih nevtralnih držav ter napovedal belo knjigo o izmenjavi tozadevnih diplomatskih aktov. Obširno je pojasnjeval položaj napram Ameriki po ukinjenju diplomatskih zvez. Končno je izrazil upanje, da se bo z orožjem poostrenega podmorskega boja dosegel nameravani cilj.

Admiral Capelle je izjavil, da je poostreni podmorski boj celo prekosil pričakovanja, ki jih je vanj stavila morarica. Natančno število potopljenih ladij pa se še sedaj ne more dognati, ker angleško časopisje vsled vladne želje prikriva izgube! Večje število P.čolnov se še sicer vsled razširjenega delokroga ni povrnilo v domača pristanišča, toda uspehi so zelo razveseljivi in 1 kratki ni vzroka misliti, da bi se bil kak P.čoln potopil. Sovražna obrambna sredstva, o katerih se je v angleškem parlamentu in časopisju tolko govorilo, so po izjavi vrnivših se P.čolnov ostala v navadnih mejah. V severnem morju ni nobenega ladijskega prometa. Nevtralnemu plovstvu je toliko kot ustavljeno. Mornarica sme z največjim zaupanjem pričakovati nadaljnega razvoja poostrenega podmorskega boja.

Helfferich je opozarjal na težave, ki so na angleškem vsled poostrenega podmorskega boja nastale glede na živila in preskrbo zaveznikov in nevtralcov s premogom. Rad pomanjkanja neobhodno potrebnih reči, posebno premoga, so četverospornost in nevtrali prišli čisto v obližje nevarne točke. Tudi z gospodarskega stališča se sme z gotovostjo računati da se izpolnijo vse nade, ki se stavijo na poostreni podmorski boj.

Kedaj bo konec vojske?

Poveljnik angleške armade na francoskem bojišču, general Haigh, je izjavil francoskim časnikar-

jem, da se bodo Angleži in Francozi tako dolgo borili in delili Nemcem udarce, dokler ne bo nemška armada popolnoma uničena. Ko so Haigh vprašali, če se bo to zgodilo letos, je odgovoril: »To leto bo odločilno v tem smislu, da bomo mi na bojišču iskali odločitve, to se pravi, prineslo bo dogodek, ki bo dokazal, da je Nemčija v vojaškem oziru tepena. Mogoče je, da bo to leto odločitve tudi leto miru. Vsi želimo miru in bomo storili vse, kar je v naši moči da dosežemo zaželjeni uspeh. Mir pa more priti le po popolni zmagi, ki bo dosežena s silo orožja. Zaveznikov ne smejo motiti nemški predlogi in grožnje.

Italijansko bojišče.

Italijanska ofenziva na Primorskem, ki jo italijanski in drugi četverospornostni listi napovedujejo se še ni začela. Prve dni tega tedna je italijanska artilerija silovito obstreljevala naše postojanke od Plav do morja. Začetku pa ni sledilo nadaljevanje. Najbrž še bratje v četverospornostni niso pripravljani.

Novi italijanski napadalni načrti.

Petrograjski list »Ruski Invalid« piše, da bode naperjena nova italijanska ofenziva z nečuveno silo in razsežnostjo proti Trstu ter da je namenjena v najbližji dobi. Za to ofenzivo so že tudi zadnje priprave končane. Italijansko vrhovno armadno poveljstvo sedaj posebno izmenjuje mnenja z angleško-francoskim in z ruskim vrhovnim armadnim poveljstvom. Italijanski vrhovni armadni poveljnik čaka samo na ugodno vreme.

Nova italijanska ofenziva bo glede obsega in silovitosti prekašala vse dosedajne italijanske ofenzive. Vplivala bo tudi na rusko fronto, kajti ruska in italijanska armada sta v celokupnem četverospornostnem načrtu organično posebno združeni. Sploh so se v vseh četverospornostnih armadah odločili, da hočejo izsiliti vojsko na odprtem bojišču, ki bi naj prinesla odločitev.

Tudi vojaški kritiki drugih ruskih listov namigavajo, da bo pričela Italija z generalno ofenzivo s sunkom proti Trstu.

Rusko bojišče.

Na celi črti se vršijo le manjši spopadi. Pač pa se od raznih strani napoveduje bližnja ruska ofenziva. Rusi vjačujejo baje posebno del fronte od Bukovine do izliva Donave.

Rumunsko bojišče.

Na tem bojišču je prišlo samo do malih prask v moldavskem gorovju, sicer pa nič posebnega. Sneženi metež zabranjuje drugo vojno delovanje.

Francosko bojišče.

V Flandriji pri Armentieresu boji za jarke, v Pikardiji med Ancro in Sommo spopadi poizvedo valnih čet. Sicer pa nobenih važnejših vojnih dogodkov.

Ofenziva na zahodu.

»Corriera della Sera« poroča dne 21. februarja iz Londona, da se je na zahodu že pričela četverospornostna ofenziva.

Med Verdunom in švicarsko mejo.

Švicarski listi pišejo, da prihajajo na fronto med Verdunom in švicarsko mejo venomer velika ojačenja iz Anglije, Portugalske in Italije.

Srbski maršal.

Poveljnik srbske armade v Macedoniji general Vašić je dobil naslov »srbskega maršala«. Dosedaj je bil najodličnejši srbski vojaški naslov »vojvoda.«

Politične vesti.

Čehi in kabinet grofa Clam-Martinica. Parlamentarna komisija »Česke Zveze« je zberovala v četrtki, dne 15. februarja v Pragi in je razpravljala o političnem položaju. Glede stališča Čehov napram kabinetu grofa Clam Martinica poučarja »Zveza«, da se je ministarstvo ustanovilo v taki obliki, ki je vzbudila v češki javnosti gotovo bojazen. Pri ustanovitvi kabi eta je bilo češko zastopstvo v ministarstvu oslabiljeno. Iz sestave ministarstva je soditi, da namerava vlada rešiti nacionalna sporna vprašanja v času, ko češko stališče v kabinetu ne tvori protiteži proti reprezentantom, poklicanim iz nemškega tabora. Nasproti vsem tem dajstvom poučarja parlamentarna komisija »Česke Zveze«, da zahteva po njenem prepričanju sedanja doba koncentracije vseh sil, da se zadosti vojaškim potrebam države in najnujnejšim življenjskim potrebam širokih slojev. Nadalje, da je nujno potrebno, da se čim prej skliče parlament. Sedanja oba je najmanj ugodna, da bi se enostransko razreševala sporna na odnosa vprašnja in se rušilo politično premirje med narodi. Konečno je bilo sklenjeno ustanoviti pet pripravljanih odborov, in sicer za ustavna vprašanja, za češko-nemške zadeve, avstro-ogrsko nagodbo, za gospodarske stike z drugimi državami in za vprašanja državnozbornskega poslovnika.

Česka pritožba. Trgovinske zbornice v Pragi, Plzinu in Budjevicah so se pritožile zoper odlok trgovinskega ministarstva, ki ga je izdalo meseca julija 1916 in po katerem bi se morale zbornice pri vlogah na ministarstvo in druge osrednje oblasti posluževati izključno nemškega jezika. Državno sodišče na Dunaju je dne 22. t. m. razpravljalo o pritožbi. Rzsodba bo razglašena v ponedeljek, dne 26. februarja.

Hrvatski sabor. Hrvatski sabor je bil dne 19. februarja odgoden. Poslanci in izvrševalni odbor stranke prava so po saborski seji imeli sestanek. Načelnik dr. Horvat je poročal o političnem položaju. Dr. Horvatovo izjavo proti Wilsonovi poslanici so soglasno proglasili za strankino izjavo. Sabor je pričel dne 22. februarja zopet zborovati in začel razpravljati o adresi kralju.

Novi honvedski minister. Za novega ogrskega honvedskega ministra je imenovan podmaršal Aleksander pl Szarmay, ki je znan iz junških bojev pri prelazu Užok.

Poljski jezik v Šleziji. Deželni šolski svet za Šlezijo je odredil, da se vpelje v vseh srednjih šolah v Bielci poljščina kot obvezni predmet.

Današnja številka »Straže« obsega samo 4 strani, ker se mora ves list staviti na roko. Stavni stroj namreč stoji zavoljo ustavljenega plina. Ker se je morala velika množina črk oddati in ker tudi ni dovolj stavcev v tiskarni, je bilo tokrat popolnoma nemogoče izdati list na 8 straneh.

Tedenske novice.

Duhovniška vest. Č. g. Štefan Pivec, nadžupnik v Vuzenici, je imenovan za dekana vuzeniške dekanije.

† Dekan Jožef Kralj. Dne 18. februarja je umrl v bolnišnici nemškega viteškega reda v Ormožu v 69. letu svoje sta osti več. g. Jožef Kralj, dekan in župnik v Zavrču. Rajni je bil rojen leta 1848 pri Sv. Križu pri Ljutomeru in za mašnika posvečen dne 21. julija 1872. Kot kaplan je služboval pri Sv. Vidu pri Planini in v Šostanju do leta 1884, ko je bil imenovan za župnika v Puščavi. Leta 1893 je bil imenovan za župnika in dekana v Zavrču in leto pozneje za duhovnega svetovalca. Njegovo truplo so prepeljali v Zavrče, kjer se je vršil pogreb dne 20. februarja ob 10. uri predpoldne. Blagemu in vzornemu duhovniku svetila večna luč! Za provizorja završke župnije je imenovan tamošnji kaplan č. g. Franc Božiček. za dekanijskega upravitelja pa č. g. o. Afoniz Svet župnik pri Sv. Vidu nize Ptuja.

† Kaplan Ivan Ogradi. Dne 21. februarja je umrl v Celju v starosti 37 let č. g. Ivan Ogradi, kaplan pri Sv. Urbanu pri Ptujju, nečak milostljivega gospoda opata. Rojen je bil leta 1880 v Gornjemgradu, v mašnika posvečen leta 1903. Kot kaplan je služil pri Sv. Petru pod Sv. gorami, v Škalab, pri Sv. Barbari v Borlu, pri Sv. Jakobu v

Slov. goricah in pri Sv. Urbanu pri Ptuj, kjer je zaradi bolezni dne 31. januarja 1917 stopil v začasni pokoj. Njegov pogreb se je vršil dne 23. februarja ob 3. uri popoldne. Svetila mu večna luč!

Franciskani v Brežicah. Vsled potresa se je preselil franciskanski novicij iz Brežic v Nazarje; o. Odorik je odšel v Gradec, o. Ananija v Maribor, o. Maks in o. Berard pa še vedno stanujeta v — če belnjaku.

Ljudskocerkvenopevski shod. Lansko leto je bil prvi cerkvenopevski shod na Dunaju, letos je bil drugi, in sicer v Klosterneuburgu. Navzoči so bili razen cerkvenih dostojanstvenikov tudi n. pr. bivši minister Gessmann, sekcijski svetnik Hartel od naučnega ministrstva, deželni šolski nadzornik Piffel, okrajni nadzorniki, profesorji godbe Habel, Springer in Weissenböck, veliko učiteljev in organistov ter obilno ljudstvo od blizu in daleč. Glavni del sporeda so bile ljudskocerkvenopevske vaje, ki jih je vodil stolni kurat cerkve Sv. Štefana na Dunaju, Heumann, ki ima veliko zaslug za to gibanje. Akademski profesor Moišl je govoril o »ustanovitvi nadzorniškega mesta za ljudskocerkveno petje v šoli.« Heumann je sporočil ob velikem odobravanju navzočih, da bo kardinal Piffel ustanovil ordinariatsko uradno mesto za cerkveno glasbo, ki se bo zlasti oziralo na organizacijo ljudskocerkvenega petja. Profesor Drha je poročal o »stanju ljudskocerkvenopevskega gibanja.« Povedal je, da ima že 36 dunajskih cerkev pevske vaje v cerkvi. Za bližnjo prihodnost je zahteval izdajanje priročne knjižice za ljudske in šolske vaje, izdajanje dijaške ljudskocerkvenopevske pesmarice ter apeliral na časopisje, da podpira to gibanje.

Podmiral Njegovan je rojen 1. 1858 v Gospiču pri Liki in je, kakor smo že poročali, zaveden Hrvat. Dočim je bil admiral Haus bolj mirnega značaja, je Njegovan živahnega temperamenta. Njegovanov brat Viktor je podmaršal.

Vseučilišni profesor dr. Murko gre v Lipsko. Eden najbolj slovečih, sedaj živčih slavistov, vseučilišni profesor na graškem vseučilišču, dr. Matija Murko, je sprejel mu od nemške vlade ponujeno mesto vseučilišnega profesorja filologije na vseučilišču na Lipskem. Dosedanji profesor slovanške filologije na lipskem vseučilišču, Poljak Leskien pride za vseučilišnega profesorja v Varšavo.

Razpisano mesto na mariborskem učiteljišču. Na mariborskem moškem učiteljišču je razpisano definitivno mesto glavnega učitelja za matematiko in fiziko. Prošnje se morajo do 31. marca vpo slati na deželni šolski svet. Naslovljene morajo biti na ministrstvo za uk in bogočastje. Zahteva se tudi znanje slovenščine.

Poreka. V Kranju se je dne 18. februarja poročil c. k. davčni upravitelj g. Alojzij Kovačič v Mariboru z gospodično Francko Bedenkovo, hčerjo posestnika in trgovca v Kranju. Bilo srečno!

Občine dobijo zopet večja bremena. Odkar ni dež. zbora, nastopa finančni poročevalec dr. pl. Kaan

V zadnji seji je zopet zahteval, da se povišajo prispevki občin za reveže v sirotišnicah za 50%. Proti temu povišanju je nastopal poročevalec sirotišnic pl. Feyersam. V seji je prišlo do hudega spopada med dr. pl. Kaanom in dež. odbornikom dr. Verstovšekom, ki je svaril odbor, da bi sledil vedno nesmiselnemu nalaganju novih bremen od strani finančnega referenta. Predlog da se prispevki občin zvišajo na 50%, je propadel. Vkljub odločnemu protestu slovenskega odbornika, ki je obširno označil velike stroške občin za ubožce, se je sprejelo povišanje od 70 v na 90 v na dan. To povišanje znaša za enega ubožca na leto 72 kron. Občina mora torej odslej plačati za enega ubožca na leto 324 K; če so z občin trije siromaki v sirotišnicah, mora plačati samo za te tri skoro 1000 kren.

Zupani morajo k prebiranju. Mariborsko okrajno glavarstvo je poslalo občinskim uradom navodilo glede prebiranja letnikov 1891—1872, ki se bo vršilo v mesecu marcu. Po tem navodilu morajo občinski predstojniki in svetovalci teh letnikov, ako niso redno oproščeni črnovojniške službe, iti k prebiranju. Redno oproščeni so tisti župani in svetovalci, ki imajo v rokah listino, da so oproščeni črnovojniške službe.

Izmenjani invalidi-Slovinci. Iz ruskega vjetništva so se vrnili kot invalidi sledeči Slovinci: Fr.

Kovačič, Franc Pristovnik, Anton Tragin in Janez Trojnik, vsi od 47. pešpolka.

20vinarski nikljasti novci. Stari 20vinarski nikljasti novci v zasebnem prometu sicer že od dne 1. januarja 1917 niso veljavni, vendar jih morajo do 30. aprila t. l. sprejemati vse javne blagajne, kot poštni uradi, davkarije, blagajne državnih železnic itd. Po 30. aprilu izgubijo vsi stari 20vinarski nikljasti novci svojo veljavo.

Otrok se zadušil na gumbu. Triletna hčerka posestnika Ludovika Dolajš pri Sv. Jakobu v Slov. goricah je hotela očetu, ki je odhajal zopet k vojakom, izročiti manšetni gumb. Dekletce pa je vtaknilo gumb v usta. Gumb ji je smuknil v grlo in je v sapniku obtical. Otrok se je zadušil in je bil takoj mrtev.

1400 litrov petroleja na železniški progi. Na Pragarskem se je dne 20. februarja pri premikanju železniških vozov prevrgla cisterna polna petroleja. Ves petrolej se je razlil po železniški progi Bilo ga je baje okrog 1400 litrov. Škodo trpi južna železnica. Petrolej je bil namenjen za Maribor.

Gospodarske novice.

Deželni prehranjevalni svet. Na ustanovnem zborovanju deželnega prehranjevalnega sveta za Štajersko dne 18. februarja t. l. je bilo izvoljenih 6 pododborov. V gospodarski pododbor je bil izvoljen med drugimi tudi poslanec Pisek, v pododbor za dobavo živalskih pridelkov deželni odbornik dr. Verstovšek in v odbor za nadzorovanje prometa z živili državni in deželni poslanec dr. Korošec.

Nadomestilo za usnje in leseni podplati. Naravno je, da potrebuje armada izvanredno veliko usnja in da s tem trpi preskrba civilnega prebivalstva z usnjem. Treba je torej tembolj za civilni konsum seči po nadomestilnih sredstvih, ki dobro služijo svojemu namenu v zaledju, za bojne čete pa niso porabna. Da se odpomore pretečemu pomanjkanju na čevjih med civilnim prebivalstvom, pridete dve sredstvi v poštev. To je, kar najbolj razširjena v poraba surogatov usnja, posebno čevljev s cepljenimi in lesenimi podplati ter smotrna strokovnjaška obnova nosnih čevljev. Glede prvega je poudarjati, da se izdelujejo iz odpadkov pri vojaškem izdelovanju usnja, posebno iz takoimenovanega cepljenega usnja (Spaltleder), potom lepljenja popolporabni podplati, ki se dajo tudi za čevlje za štrpnce z dobrim uspehom vporabljeni. Poleg tega se je pa v zadnjem času jako razvilo izdelovanje lesenih podplatov, ki se vedno spopolnuje in je že doseglo jako zadovoljive uspehe. Poleg primitivnega trdega lesenega podplata, ki se priprosto pritrudi na gorenji del čevlja, izdelujejo se vpogljivi leseni podplati, ki so opremljeni z usnjatimi odpadki in ne napravljajo nobenega ropota, se jako udobno nosijo in nudijo dobro nadomestilo za trdne usnjate podplate. Poleg tega sredstva pa pride v poštev racionalna izraba starih čevljev, katerih je brezdomno še velika množina na razpolago. V ta namen namerava se ustanoviti delavnice za popravlanje čevljev, ki bodo pod strokovnim vodstvom in katerih naloga bode, temeljito izrabljati material, kar ga je na čevjih še na razpolago.

Prodaja in nakupovanje svinj. Izšla je nova cesarska naredba, ki določa, da imajo deželne politične oblasti pravico urediti prodajo in nakupovanje svinj na sličen način, kakor je urejena prodaja in nakupovanje goveje živine. Deželna politična oblast ima pravico, da sme prepovedati izvoz in uvoz živih ali zaklanih svinj, da bodo smele svinjske potne liste izdajati samo okrajne politične oblasti, da bo ta oblast smela popolnoma ali deloma ustaviti svinjske sejme, da bo smela prepovedati prevažanje svinj po železnici itd. Nova tozadevna določila bo objavilo štajersko cesarsko namestništvo.

Drage salatinke sadike. Prijatelj nam piše: Dne 19. februarja t. l. sem pri vrtnarji R. Ogrizek v Mariboru kupil 200 salatinih sadik. Plačal sem za nje 10 K. Torej stane vsaka sadika 5 v. Sadike imajo le po dve nežni peresci. Ker jih gotovo 10% ne bo rastlo, lahko rečemo, da stane ena sadika 6 v. Koliko še le bo stala salata spomladi?

Razne novice.

Zlato v gosjih želodcih. Ob sibirski reki Kurasul so opazili kmetje v želodcih svojih gosk maj-

hna svetla zrnca. V Tobosku je dal neki trgovec za več takih zrnec 10 rubljev, na kar so kmetje pridno začeli zbirati pesek, v katerem so zlata zrnca.

Cel razred potrjen. V Nagyszalonti na Ogrskem je bil pri zadnjem prebiranju cel osmi razred tamkajšnje gimnazije potrjen za vojno službo. Radi tega na tem zavodu letos ne bo zrelostnih izpitov.

Vzidane krače in klobase. Pri nekem trgovcu v Warnsdorfu na Češkem je policija odkrila v kletno steno vzidane krače in klobase. Skupno so našli 31 gnjati, 280 klobas in 28 velikih kosov špeha. Trgovcu so vse najdeno blago zasegli. Trgovcu je nameraval krače, klobase in špeh pozneje prodajati za visoke cene.

Dopisi.

Maribor. Primarij tukajšnje deželne bolnišnice in polkovni zdravnik dr. Thalmann je bil odlikovan z viteškim križcem Franc Jožefovega reda z vojnim okraskom. — Pouk na tukajšnji državni realki se bo vršil od dne 19. februarja nadalje v poslopju Elizabetina cesta števil. 16 popoldne od 2—5. ure.

Maribor. Magistrat je določil za petrolej najvišje cene, in sicer: za 1 kg 63 v, za 1 liter pa 52 v. Trgovca, ki bi zahteval za petrolej več, se bo kaznovalo z globo do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

Maribor. Umrl je vpokojeni železničar Jožef Herman, star 75 let. — V Pobrežju pa je preminul 45 letni prekuhovelec drobovine Friderik Schwertner.

Tepanje pri Konjicah. Med celjskim okrožnim sodiščem se je dne 10. februarja t. l. zagovarjal zaradi tatvine Anton Kopajnik iz Tepanj, ki je dne 26. novembra 1916 ukradel iz hleva nevarno bolani posestnici Mariji Jošt na Tepanjskem vrhu, koje mož se nahaja na bojišču, kravo, vredno 1200 K. Ukradeno kravo je gnal v temni noči proti Poličanam z namenom, jo kje na kakem sejmu prodati. Toda sreče ni imel. Prijel ga je mlad in spreten orožnik Alojzij Štampar iz Konjic in ga spravil z ukradeno kravo vred na varno. Kazensko sodišče mu je prisodilo 6 mesecev težke ječe. Ker ima ta tujemu imetju nevarni ptiček še več drugih tatvin na vesti, zaradi katerih se se bo moral zagovarjati, je vsa tukajšnja okolica hvaležna imenovanemu orožniku, da se je za delj časa iznebila tega nebidigatreba.

Novacerkev pri Celju. Umrla je Ana Zupanek, roj. Poglajen, soproga tukajšnjega učitelja. N. p. v m.!

Gotovlje. Dne 12. februarja je umrl v bolnici v Gradcu na jetiki po dolgi mučni bolezni v 42. letu starosti Leopold Antloga, posestnik na Gornji Ložnici pri Zalcu. Pokojni je bil mirnega značaja in katoliško narodno misleči mož. Postal je zrtev domovine. Zapušča zalujočo vdovo in šest nepreiskrbljenih otrok. Blagemu pokojniku svetila večna luč! Zalujoči rodbini naše sozaljce!

Celje. Zadnje dni so bili na tukajšnjem vojaškem pokopališču pokopani: desetnik Jožef Strehar in poddesetnik Vincenc Pelko, oba od 87. pešpolka, ter črno ojniški poddesetnik Franc Rebov od 26. domobr. polka.

Sladkagora pri Šmarju. Tukaj je dne 10. februarja umrl 84letni Andrej Zdolšek, brat prečastitega gospoda Franca Zdolšek, župnika in duhovnega svetovalca pri Sv. Juriju pod Taborom. Rajni je bil v svojih mlajših letih večletni cerkveni ključar na Sladki gori. Bog mu je dal milost, da je nekaj ur pred svojo smrtjo še bil spreviden s sveimi zakramenti za umirajoče. Kako priljubljen je bil rajni Zdolšek, je pričala obilna udeležba tukajšnjega ljudstva pri njegovem pogrebu dne 13. t. m. Pri odprtem grobu mu je govoril domači prečastiti gospod župnik ganljivo slovo in je slavil rajnega kot močno vernega kristjana, kot značajnega moža, kot moža, ki je imel vedno odprto srce in odprte roke do ubogih. Blagemu Zdolšku naj Marija Sladkagorska izprosi nebeški raj!

Ljubno. Kmetijska podružnica ima svoj redni občni zbor dne 25. februarja, po poznem sv. opravi-lu v cerkveni hiši.

Laško. Izobraževalno društvo v Laškem ima v nedeljo, dne 25. februarja, po prvem sv. opravi-lu, svoj redni občni zbor. Prijatelji društva, pridite!